

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 105/2022-45

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu Jany Laššákovej a sudcov Petra Molnára a Ľuboša Szigetiho (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky **Slovenská sporiteľňa a. s.**, IČO 00 151 653, Tomášikova 48, Bratislava, zastúpenej AK JUDr. Marek Hic, s. r. o., P. O. Hviezdoslava 10625/23B, Martin, v mene ktorej koná advokát JUDr. Marek Hic, proti uzneseniu Okresného súdu Banská Bystrica č. k. 39Ek 674/2020 z 25. novembra 2020 a č. k. 39Ek 674/2020 z 15. mája 2020 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľky

1. Sťažovateľka sa ústavnou sťažnosťou doručенou ústavnému súdu 1. februára 2021 domáha vyslovenia porušenia svojho

- základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), podľa čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“),
- základného práva na ochranu vlastníctva podľa čl. 20 ods. 1 ústavy, podľa čl. 11 ods. 1 listiny a podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“) a
- práva na rovnosť účastníkov v konaní podľa čl. 47 ods. 3 ústavy

rozhodnutiami Okresného súdu Banská Bystrica (ďalej len „okresný súd“) označenými v záhlaví tohto uznesenia. Sťažovateľka navrhuje, aby ústavný súd obe napadnuté rozhodnutia zrušil a vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie a rozhodnutie. Zároveň si uplatnila právo na náhradu trov konania vedeného ústavným súdom.

2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľka bola na strane oprávnenej účastníčkou tzv. starej exekúcie vedenej na základe poverenia na vykonanie exekúcie, ktoré vydal Okresný súd

Zvolen 6. marca 2013 pod sp. zn. 9Er/123/2013. Exekúcia sa viedla s cieľom vymoženia pohľadávky sťažovateľky v sume 49 153,42 eur s príslušenstvom, ktoré okrem iného pozostávalo aj z trov právneho zastúpenia sťažovateľky v exekučnom konaní v sume 642,14 eur a jej trov vzniknutých z titulu uhradeného poplatku za návrh na vykonanie exekúcie v sume 16,50 eur. Súdny exekútor vydal 9. apríla 2013 upovedomenie o začatí exekúcie, v ktorom bola povinnému oznámená vymáhaná pohľadávka s príslušenstvom vrátane iného aj trovy oprávneného v exekučnom konaní (tak trovy jeho právneho zastúpenia, ako aj uhradený poplatok). Exekúcia bola vykonávaná zrážkami z dôchodku na základe Exekučného príkazu vydaného 10. marca 2014.

3. Upovedomením z 13. februára 2020 oznámil súdny exekútor sťažovateľke ako oprávnenej, že došlo *ex lege* podľa § 2 zákona č. 233/2019 Z. z. o ukončení niektorých exekučných konaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon č. 233/2019 Z. z.“) k zastaveniu exekučného konania vedeného pod sp. zn. 9Er 123/2013 (ďalej len „stará exekúcia“).

4. Sťažovateľka podala 7. apríla 2020 opätovný návrh na začatie exekúcie podľa § 9 ods. 1 zákona č. 233/2019 Z. z. na základe pôvodného exekučného titulu. V predpísanom formulári sťažovateľka uviedla, že si uplatňuje trovy exekúcie pozostávajúce zo sumy 16,50 eur (poplatok za nový návrh) a pod položkou tzv. iné trovy si uplatnila (spolu v sume 700,64 eur) náhradu trov vynaložených oprávnenu v starej exekúcii, a to

- i) poplatok za pôvodný návrh na začatie (starej) exekúcie v sume 16,50 eur,
- ii) oprávnenu uhradené paušálne trovy exekútora v sume 42 eur a
- iii) trovy právneho zastúpenia oprávnenej v starej exekúcii v sume 642,14 eur.

5. O tomto (opätovnom) novom návrhu na vykonanie exekúcie rozhodol okresný súd napadnutým uznesením z 15. mája 2020 vydaným vyšším súdnym úradníkom tak, že návrh oprávnenej v časti vymoženia trov oprávnenej v sume 700,64 eur zamietol. Z odôvodnenia tohto uznesenia vyplýva, že okresný súd postupoval podľa § 9 ods. 3 zákona č. 233/2019 Z. z., keď vyhodnotil ako dôvodné uplatnenie náhrady súdneho poplatku za novú exekúciu a vo vzťahu k uplatnenej náhrade trov starej exekúcie [bod 4 písm. i) až iii)] návrh na vykonanie exekúcie ako nedôvodný zamietol, pretože oprávnená nemá nárok na náhradu trov spojených s podaním nového návrhu, okrem súdneho poplatku. K uplatneniu náhrady za zaplatené paušálne trovy starej exekúcie exekútorovi v sume 42 eur uviedol, že tieto trovy znáša oprávnený, pretože zákon č. 233/2019 Z. z. jednoznačným a kogentným spôsobom ustanovuje osobu povinnú platiť (paušálne, pozn.) trovy starej exekúcie exekútorovi, ktorou je oprávnený, a zároveň neustanovuje povinnosť inej osoby (teda povinného, pozn.) platiť trovy starej exekúcie exekútorovi. Zároveň upovedomenie o zastavení starej exekúcie nemožno považovať za exekučný titul svedčiaci v prospech oprávneného na vymoženie zaplatených paušálnych trov exekútora proti povinnému. Okresný súd ďalej poukázal na povahu zákona č. 233/2019 Z. z. ako *lex specialis* k všeobecnému Exekučnému poriadku, preto § 9 ods. 3 zákona č. 233/2019 Z. z. vylučuje aplikáciu ustanovení Exekučného poriadku o náhrade trov oprávneného v exekučnom konaní (konkrétne § 199a ods. 1 Exekučného poriadku). Uplatnenú náhradu trov oprávnenej zo starej exekúcie v sume 700,64 eur [položky i) až iii)] preto nemožno považovať za spôsobilé hotové výdavky spojené s podaním (nového, pozn.) návrhu na výkon exekúcie. Zároveň poukázal na to, že zákon č. 233/2019 Z. z. neustanovuje možnosť oprávnenej uplatniť sumu zaplatených trov oprávnenu v starej exekúcii a trov právneho zastúpenia oprávnenej. Ale,

naopak, § 9 ods. 3 zákona č. 233/2019 Z. z. vymedzuje pozitívne len jediný zákonný nárok oprávneného na náhradu ním vynaložených trov v podobe súdneho poplatku za nový návrh. Preto všetky ostatné trovy (vzniknuté v starej exekúcii aj trovy právneho zastúpenia pri podaní nového návrhu, pozn.) znáša oprávnený.

6. Sťažovateľka podala proti uzneseniu z 15. mája 2020 vydanému vyšším súdnym úradníkom sťažnosť, v ktorej namietala, že si uplatňuje náhradu trov exekúcie oprávneného, ktoré platila v starej exekúcii, a v súvislosti s podaním nového návrhu len nárok na náhradu súdneho poplatku v súlade s § 9 ods. 3 zákona č. 233/2019 Z. z., ktorý o trovách oprávneného zo starej exekúcie nepojednáva, a preto na ňou uplatnený nárok v sume 700,64 eur vôbec nedopadá. Vztáhuje sa na trovy právneho zastúpenia pri podaní nového návrhu, ktoré si sťažovateľka neuplatňovala. Poukázala na to, že trovy exekúcie netvoria príslušenstvo pohľadávky už uvedené v exekučnom titule, pretože vznikajú až po jeho právoplatnosti. Preto sú predmetom výkonu exekúcie na základe vydania poverenia na vykonanie exekúcie súdom aj v rozsahu trov exekúcie vrátane trov exekúcie oprávneného a oznámenia povinnému o výške predbežných trov exekúcie v upovedomení o začatí exekúcie, ktoré vydá súdny exekútor. Povinný má možnosť podať námietky proti ich výške. Následne súdny exekútor vydá exekučný príkaz na výkon exekúcie konkrétnym spôsobom vo vzťahu k pohľadávke vrátane celého príslušenstva aj trov exekúcie oprávnenej. Žiaden osobitný exekučný titul nepriznáva nárok na náhradu trov súdneho poplatku za návrh na začatie exekúcie ako ani na náhradu trov právneho zastúpenia oprávnenej v exekúcii. Preto argumentácia neexistenciou exekučného titulu na túto časť výdavkov oprávnenej vynaložených na výkon jej pohľadávky neobstojí.

Vo vzťahu k náhrade zaplatených paušálnych trov exekútorovi sťažovateľka uviedla, že ide o zákonnú povinnosť na jej strane, ktorú si oprávnená po uhradení tejto sumy s poukazom na dôvodovú správu k zákonu č. 233/2019 Z. z. a doterajšiu rozhodovaciu prax ústavného súdu môže uplatniť ako príslušenstvo vymáhanej pohľadávky v novej exekúcii, pretože ide o náklady nevyhnutne vynaložené v súvislosti s uplatnením práva. Výklad zvolený okresným súdom považuje za ústavne neakceptovateľný, formalistický a popierajúci účinnú inštitucionálnu ochranu vlastníckeho práva oprávnenej, ako aj rozporný s jej legitímnymi očakávaniami a dôverou v právny poriadok.

7. Okresný súd obsadený sudcom napadnutým uznesením z 25. novembra 2020 zamietol sťažnosť sťažovateľky proti uzneseniu z 15. mája 2020 s odôvodnením, že sa s dôvodmi uvedenými v napadnutom uznesení stotožňuje, poukázal na to, že dôvodová správa k zákonu č. 233/2019 Z. z. je na viacerých miestach nesúladná so samotným textom zákona a nemá právnu záväznosť. V odôvodnení sa ďalej uvádza:

«... už aj v súčasnosti platná a účinná právna úprava exekučného konania, časovo ohraničuje trvanie exekúcie voči povinnému, pričom zákonodarca mu ponechal po zastavení exekúcie možnosť podať návrh na vykonanie exekúcie opätovne. Náhradu nákladov, ktoré s tým oprávnenému vznikajú, mu však zákonodarca priznal vo vzťahu k povinnému iba v rozsahu opätovne zaplateného súdneho poplatku (§ 9 ods. 3 ZoUNEK). Exekučný súd preto nemôže akceptovať ako „exekučný titul“ zamýšľané zámery predkladateľa návrhu zákona uvedené v Dôvodovej správe k zákonu, ktoré zákonodarca (poslanci Národnej rady SR) nezahrnul do ustanovení samotného zákona, a rovnako tak exekučný súd nemôže akceptovať ako exekučný titul oprávneného voči povinnému,

upovedomenie o zastavení starej exekúcie, ktoré je exekučným titulom súdneho exekútora voči oprávnenému, iba na základe toho, že došlo k osobitnej úprave zastavenia starých exekúcií. Ak by mal zákonodarca taký úmysel, bol by ho zahrnul do ustanovení samotného zákona ZoUNEK, čo však neurobil.

... Uvedené nároky si preto oprávnený nemôže pri opätovnom podaní návrhu na vykonanie exekúcie voči povinnému uplatňovať nielen podľa § 9 ods. 3 ZoUNEK, t.j. zo zákona, ako náhradu trov spojených s podaním návrhu na vykonanie exekúcie, resp. ako príslušenstvo pohľadávky v zmysle § 121 ods. 3 Občianskeho zákonníka, ale predovšetkým s poukazom na ustanovenia § 45 a § 61r Exekučného poriadku, keďže jednou zo základných zásad exekučného konania je, že exekúciu možno viesť zásadne iba v rozsahu nárokov vyplývajúcich z exekučného titulu, uvedených v poverení na vykonanie exekúcie a trov exekúcie. Oprávnený totiž nedisponuje exekučným titulom podľa § 6 ods. 3 ZoUNEK, nakoľko upovedomenie o zastavení starej exekúcie je exekučným titulom súdneho exekútora voči oprávnenému a nie oprávneného voči povinnému.

... Rovnako, pokiaľ by oprávnený uvedené nároky uplatňoval voči povinnému ako príslušenstvo pohľadávky, podľa § 121 ods. 3 Občianskeho zákonníka, potom ani k takémuto príslušenstvu, nedisponuje oprávnený spôsobilým exekučným titulom voči povinnému. Náklady spojené s uplatnením alebo bránením práva sa nestanú príslušenstvom pohľadávky skôr, než je o nich príslušným orgánom rozhodnuté.

... pôvodné poverenie na vykonanie exekúcie nie je exekučným titulom, rovnako tak ako nie je exekučným titulom ani Upovedomenie o začatí exekúcie/Upovedomenie o zastavení exekúcie, v ktorom sú tieto trovy pôvodnej exekúcie uvedené. Z ustanovenia § 3 ods. 2 ZoUNEK vyplýva zákonná prezumpcia, že ak v rozhodnej dobe nedošlo k vymoženiu celého vymáhaného nároku, platí, že sa nezistil majetok, ktorý by stačil aspoň na úhradu trov starej exekúcie (kam zaradzujeme nielen trovy súdneho exekútora ale aj trovy oprávneného - trovy oprávneného pri exekúcii zahŕňajúce súdny poplatok a trovy právneho zastúpenia), a preto aj náklady, ktoré s tým oprávnenému vznikli či už v pôvodnej alebo novej exekúcii (okrem súdneho poplatku za nový návrh na vykonanie exekúcie), však znáša sám oprávnený, nakoľko vo výsledku bol s podaním predchádzajúceho návrhu na vykonanie exekúcie neúspešný. Pokiaľ oprávnený argumentuje, že v prípade ak je niekto nemajetný, nie je možné automaticky vyvodit', že exekúcia je zatiaľ neúspešná, súd konštatuje, že nemajetnosť povinného a s tým súvisiaci neúspech oprávneného v exekúcii je zadefinovaný aj v Exekučnom poriadku v § 61 n ods. 1 písm. c) a d) pre exekúcie začaté po 01.04.2017, a teda v zmysle týchto ustanovení sú exekúcie zastavené súdnym exekútorom pričom v rámci Upovedomenia o zastavení exekúcie si súdny exekútor vyčíslil trovy exekúcie, na ktorých náhradu je zaviazaný oprávnený. To či a v akom rozsahu súd priznal oprávnenému trovy exekúcie oprávneného v poverení na vykonanie exekúcie v tomto smere nie je rozhodujúci, oprávnený stráca nárok na ich náhradu v rámci exekúcie, nakoľko nemajetnosťou povinného bola exekúcia zastavená.

... K námietke oprávneného, že exekúcia neskončila tak ako má, t.j. vymožením vymáhaného nároku v úplnosti, ale predčasne v dôsledku náhlej a neočakávanej zmeny pravidiel súd uvádza, že prostredníctvom ZoUNEK došlo abstrahujúc od iných dôvodov zastavenia exekúcie, vo svojej podstate k legálnej definícii pojmu „nemajetnosť“, a teda k legálnej definícii skutkového stavu, pri ktorom dochádza k zastaveniu exekúcie podľa § 57 ods. 1 písm. h) Exekučného poriadku v znení

účinnom do 31.03.2017 (exekúciu súd zastaví, ak majetok povinného nestačí ani na úhradu trov exekúcie). Ako vyplýva z Upovedomenia o zastavení starej exekúcie, exekúcia proti povinnému trvala od 13.03.2013 (doručenie poverenia na vykonanie exekúcie súdnemu exekútorovi) do jej zastavenia dňa 13.02.2020, teda cca sedem rokov s výsledkom vymáhania: výška vymoženej pohľadávky oprávneného 295,56 eura... Zákonodarca pristúpil k regulácii uvedeného stavu zavedením časového obmedzenia trvania exekúcie (porovnaj § 61n ods. 1 písm. c) a d) Exekučného poriadku upravujúce zastavenie exekúcie po uplynutí času na zistenie exekvovateľného majetku povinného) s tým, že oprávnený má možnosť podať návrh na vykonanie exekúcie opätovne. Náklady, ktoré s tým oprávnenému vznikajú, však znáša sám, nakoľko vo výsledku bol s podaním predchádzajúceho návrhu na vykonanie exekúcie neúspešný.»

II.

Sťažostná argumentácia

8. Sťažovateľka v podanej ústavnej sťažnosti vytýka napadnutým uzneseniam ich arbitrárnosť a svojvoľnú aplikáciu práva. Nesúhlasí s interpretáciou § 9 ods. 3 zákona č. 233/2019 Z. z. zvolenú okresným súdom, keďže ju považuje za príliš formalistickú a nezohľadňujúcu všetky skutkové a právne súvislosti veci. V tejto súvislosti pripomína, že dôvodom výkonu exekúcie je porušenie povinnosti, a teda protiprávne konanie povinného. Zároveň pripomína, že judikovaná pohľadávka sa premlčí v lehote 10 rokov a premlčacia lehota neplynie po dobu súdneho konania o jej vymoženie. Aktuálna nemajetnosť povinného, ktorá sa plynutím času môže zmeniť, nie je dôvodom na odopretie ochrany vlastníckeho práva oprávnenej. Trvalú nemajetnosť povinného je možné riešiť vyhlásením konkurzu či osobného bankrotu, a nie popretím základných práv oprávnenej zastavením exekúcie a „prenesením“ trov exekúcie bez náhrady na oprávnenú.

9. V úvodnej časti obsiahlej ústavnej sťažnosti sťažovateľka vyjadruje polemiku s dôvodovou správou k zákonu č. 233/2019 Z. z. z hľadiska existencie legitímneho cieľa, za ktorý je deklarované odbremenenie súdov, pričom sťažovateľka poukazuje na to, že zaťaženosť dopadá na súdnych exekútorov. Sťažovateľka považuje právnu úpravu zákona č. 233/2019 Z. z. za protiústavnú, pretože je náhlou a neočakávanou zmenou pravidiel výkonu už prebiehajúcej exekúcie, pričom v čase začatia starej exekúcie takéto pravidlá neexistovali (zastavenie konania pre nemajetnosť bez súhlasu oprávneného, pozn.). Sťažovateľka tiež poukazuje na sp. zn. PL. ÚS 17/08, z ktorého vyplýva, že čl. 1 ods. 1 ústavy zahŕňa aj požiadavku na obsahovú a hodnotovú kvalitu právnych noriem, ktorá má zaistiť primeranosť použitého právneho prostriedku vo vzťahu k sledovanému legitímnemu cieľu právnej úpravy.

10. Inštitút zastavenia starých exekúcií sťažovateľka vníma ako pendant prerušenia exekučného konania, pretože podaním opätovného návrhu je možné „preklopiť“ starú exekúciu do novej so zachovaním účinkov zabezpečovacích úkonov súdneho exekútora vykonaných v starej exekúcii. Výklad zvolený okresným súdom podľa názoru sťažovateľky neberie do úvahy túto podstatu a zmysel nového návrhu, a je tak v dôsledku prílišného formalizmu v extrémnom rozpore s princípmi spravodlivosti. Sťažovateľka ponúka iný výklad, ktorý považuje za ústavne konformný.

11. Sťažovateľka poukázala na § 200 ods. 1 poslednú vetu Exekučného poriadku, podľa ktorého má oprávnený nárok na náhradu trov potrebných na účelné vymáhanie nároku. Na základe uvedeného

boli trový právneho zastúpenia a súdneho poplatku uhradené oprávnenou v rámci starej exekúcie trovami exekúcie. Povinnosť platenia (úhrady) trov má ten, komu trový vznikli. Predbežné trový exekúcie určuje súdny exekútor v upovedomení o začatí exekúcie, proti ktorému povinný môže vzniesť námietky proti trovám exekúcie, o ktorých rozhoduje exekučný súd. Súd teda rozhoduje o trovách exekúcie len v prípade zastavenia exekúcie alebo vznesenia námietky povinného proti výške predbežných alebo ďalších trov exekúcie. O ostatných otázkach vrátane určenia výšky trov (aj oprávneného) rozhoduje súdny exekútor ako orgán štátnej moci určený na nútený výkon súdnych a iných rozhodnutí. Exekútor vymôže trový exekúcie (vrátane trov oprávnenej) niektorým zo spôsobov určených na vymoženie peňažnej pohľadávky vydaním príkazu na úhradu trov exekúcie. V rámci starej exekúcie boli sťažovateľkou uplatnené trový už právom aprobovaným spôsobom „zahrnuté“ do vymáhanej pohľadávky (obsiahnuté v poverení na vykonanie exekúcie vydanom exekučným súdom a určené v upovedomení o začatí exekúcie ako predbežné trový exekúcie oprávnenej, ktoré exekútor vyhodnotil ako oprávnené a následne vydal zo svojej úradnej moci súdny exekučný príkaz, ktorým nariadil už samotné vymáhanie aj týchto trov oprávnenej) a práve tieto trový si uplatnila ako príslušenstvo vymáhanej pohľadávky aj v novom (opätovnom) návrhu.

12. Ustanovenie § 9 ods. 3 zákona č. 233/2019 Z. z. sa týka len náhrady trov spojených s podaním nového návrhu a vôbec nepojednáva o náhrade iných trov spojených s uplatňovaním a vymáhaním nároku oprávnenej. Inak povedané, vôbec sa netýka trov starej exekúcie. Uplatnená náhrada za trový starej exekúcie vzniknuté oprávnenej, ako aj nárok na náhradu zaplatenej paušálnej náhrady trov exekútora vznikli pred podaním nového (opätovného) návrhu a nemôžu byť považované za nárok spojený s podaním nového návrhu. Aplikáciou § 9 ods. 3 zákona č. 233/2019 Z. z. na spornú časť uplatnenej pohľadávky došlo k svojvoľnému aplikovaniu právnej normy, ktorá na skutkový stav prípadu nedopadá.

13. Vo vzťahu k zaplatenej paušálnej náhrade trov exekútora sťažovateľka uviedla, že jej vznikol nárok na náhradu týchto trov voči povinnému ako náklad zjavne súvisiaci s uplatnením pohľadávky, teda príslušenstvo vymáhanej pohľadávky, čo explicitne vyplýva aj z dôvodovej správy k § 6 zákona č. 233/2019 Z. z. Poukázala tiež na formulár pre podanie nového návrhu, ktorý v poznámkach k položke trový oprávneného uvádza ako príklad tzv. iných trov práve zaplatenú paušálnu náhradu trov exekútora v starej exekúcii. Svoj právny názor sťažovateľka podporila aj konštantnou judikatúrou ústavného súdu (napr. II. ÚS 209/2020 a mnohé ďalšie), z ktorej vyplýva, že oprávnenému zo starej exekúcie nič nebráni podať nový návrh, v rámci ktorého si môže uplatniť aj náhradu paušálnych trov starej exekúcie ako náklad spojený s uplatnením pohľadávky.

14. Okresný súd tak podľa názoru sťažovateľky konštruuje neexistujúci obsah právnych noriem, ignoruje (bez riadneho odôvodnenia svojho odklonu) judikatúru ústavného súdu, dôvodovú správu k zákonu, neprihliada na poučenie vo formulári a využíva v neprospech oprávnenej formalistický, izolovaný a nesprávny výklad, ktorý zasahuje samotnú podstatu a zmysel základných práv označených sťažovateľkou, a nerešpektuje zmysel a účel zákona. Ide o ústavne neudržateľný prejav svojvôle a arbitrárnosti, neaplikovania platných a účinných právnych noriem na vec sťažovateľky bez zohľadnenia ich vzájomných súvislostí. Výklad zvolený okresným súdom považuje aj za extrémne rozporný s princípmi materiálnej spravodlivosti, pretože náklady spojené s náhlou a neočakávanou zákonnou zmenou pravidiel vymáhania pohľadávky by tak mal znášať v celom rozsahu oprávnený bez údajnej možnosti ich náhrady, teda ten, kto je poškodený už v dôsledku

neplnenia exekučného titulu. Mechanizmus núteného výkonu rozhodnutí by tak stratil funkčnosť a štát by nezabezpečil reálnu a efektívnu možnosť uplatnenia práv jednotlivca priznaných mu právnym poriadkom.

15. Na základe uvedeného svojvoľného výkladu okresný súd svojím rozhodnutím obmedzil vlastnícke právo sťažovateľky, keď došlo k protiprávnemu úbytku jej majetku. Zároveň považuje sťažovateľka mieru svojvôle pri rozhodovaní za takú, ktorá už dosahuje intenzitu negatívne zasahujúcu do zdania sa neustrannosti súdu. Preto sa sťažovateľka domnieva, že došlo aj k porušeniu princípu rovnosti strán v konaní.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

III.1. K napadnutému uzneseniu z 15. mája 2020:

16. Z princípu subsidiarity vyplýva, že právomoc ústavného súdu poskytnúť ochranu základným právam a slobodám je daná iba vtedy, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhodujú všeobecné súdy. Ak ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti zistí, že sťažovateľ sa ochrany svojich základných práv alebo slobôd môže domôcť využitím jemu dostupných a účinných prostriedkov nápravy pred iným (všeobecným) súdom, musí takúto sťažnosť odmietnuť z dôvodu nedostatku právomoci na jej prerokovanie (m. m. IV. ÚS 115/07).

17. V rámci predbežného prerokovania návrhu na začatie konania ústavný súd dospel k záveru, že na preskúmanie napadnutého uznesenia okresného súdu vydaného vyšším súdnym úradníkom z 15. mája 2020 bol v konaní o sťažnosti proti rozhodnutiu vydanému vyšším súdnym úradníkom príslušný okresný súd, ktorého právomoc predchádzala právomoci ústavného súdu. Preto ústavnú sťažnosť sťažovateľky v časti, ktorou namietala porušenie svojich označených základných práv napadnutým uznesením okresného súdu z 15. mája 2020, odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. a) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) pre nedostatok svojej právomoci na jej prerokovanie.

III.2. K napadnutému uzneseniu z 25. novembra 2020:

18. Ústavný súd poznamenáva, že argumentácia sťažovateľky smerujúca k neústavnosti právnej úpravy zákona č. 233/2019 Z. z. nemôže byť predmetom skúmania v tejto veci, keďže sťažovateľka nie je subjekt legitimovaný na podanie návrhu na vyslovenie nesúladu právnej normy, ako aj z dôvodu, že ústava a zákon o ústavnom súde zverujú právomoc preskúmať súlad právnych predpisov v konaní podľa čl. 125 ústavy len plénu ústavného súdu, nie jeho jednotlivému senátu. Preto ústavný súd v tomto konaní o ústavnej sťažnosti podľa čl. 127 ústavy konštatuje, že na preskúmanie námietok sťažovateľky sumarizovaných v bode 9 tohto uznesenia (skúmanie proporcionality novej právnej úpravy, pozn.) nemá právomoc.

19. Ústavný súd, vychádzajúc zo znenia právnej úpravy zákona č. 233/2019 Z. z., ktorý je potrebné považovať za *lex specialis* vo vzťahu k Exekučnému poriadku, konštatuje, že nárok na paušálnu náhradu trov exekútora vzniká *ex lege*, a to čo sa týka základu aj výšky. Preto nie je možné uvažovať o porušení základných práv sťažovateľky nezohľadnením výkladu úpravy *lex generalis*

a judikatúry z nej vychádzajúcej, keďže jej aplikácia je vylúčená existenciou a povinnosťou aplikácie úpravy *lex specialis*. Na základe uvedeného ústavný súd považoval túto časť argumentácie sťažovateľky za právne bezvýznamnú.

20. Pokiaľ ide o základ nároku na paušálne trovy starej exekúcie podľa § 6 zákona č. 233/2019 Z. z. patriaceho súdnemu exekútorovi po zastavení exekúcie, ústavný súd uvádza, že v zmysle jeho judikatúry by mohlo ísť o majetok požívajúci ochranu podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a čl. 1 dodatkového protokolu (m. m. II. ÚS 31/04), hoci na rozdiel od odkazovanej veci k jeho nadobudnutiu môže dôjsť v tomto prípade aj bez rozhodnutia všeobecného súdu, len na základe upovedomenia samotného súdneho exekútora o zastavení starej exekúcie podľa § 5 zákona č. 233/2019 Z. z.

21. Naproti tomu oprávnený ako subjekt podľa tohto zákona, znášajúci prípadné súdnym exekútorom uplatnené trovy starej exekúcie, v tom istom zákone nemá obdobným spôsobom zakotvený nárok na náhradu trov starej exekúcie proti povinnému, ak sa rozhodne podať opätovný návrh na vykonanie exekúcie a uplatniť si ich. V § 9 ods. 3 zákona č. 233/2019 Z. z. je však uvedené pravidlo, že okrem náhrady súdneho poplatku za (opätovný) návrh oprávnený nemá nárok na náhradu trov spojených s jeho podaním. Z formulácie tohto ustanovenia je možné vyvodiť, že zákonodarca si je vedomý toho, že oprávnenému môžu vzniknúť trovy spojené s podaním opätovného návrhu, rozhodol sa však obmedziť trovy oprávneného uspokojované v novej exekúcii na jedinú ich zložku, a to iba zaplatený súdny poplatok.

22. Napriek tomu ústavný súd pripúšťa, že vo vzťahu k ďalším nákladom súvisiacim s ukončením predošlej exekúcie môžu vzniknúť aplikačné či výkladové otázky, na ktoré musí odpovedať exekučný súd. Z textu § 9 ods. 3 zákona č. 233/2019 Z. z. použitím výkladu *a contrario* sa iste dá právne uvažovať o uplatňovaní trov starej exekúcie aj spôsobom naznačeným sťažovateľkou, ktorý vyplýva z hmotného práva a spomína ho aj dôvodová správa. V nej zákonodarca však len poukázal na možné hmotnoprávne riešenie, ktoré nepovažoval za potrebné zakotviť do záväzného textu zákona.

23. Uhradením paušálnych trov starej exekúcie súdnemu exekútorovi sťažovateľ splnil povinnosť vyplývajúcu zo zákona č. 233/2019 Z. z. a z upovedomenia o zastavení starej exekúcie. Či sa tým peňažná hodnota transformovala do príslušenstva pôvodne vymáhanej pohľadávky a stala sa samostatným právom, ktoré by mohla vykonávať, však bolo podľa názoru ústavného súdu otázkou výkladu jednoduchého práva patriacou okresnému súdu. Okresný súd ako orgán s právomocou túto otázku autoritatívne posúdil tak, že opakovane neprijal takýto výklad. Išlo pritom o novú právnu otázku vzniknutú v súvislosti s prijatím zákona č. 233/2019 Z. z., ktorý nadobudol účinnosť v januári 2020.

24. Ústavný súd v súlade s pravidlami uplatňovania svojej právomoci považuje za vhodné, aby takéto otázky primárne riešil a vyvodzoval z nich ďalšie procesné následky samotný okresný súd v podobe vydania poverenia na vykonanie exekúcie alebo zamietnutia návrhu na vykonanie exekúcie. Ak ústavný súd nezistil zo strany okresného súdu v napadnutom rozhodnutí arbitrárnosť, musí vychádzať zo záveru, že zákonný nárok na náhradu paušálnych trov starej exekúcie voči povinnej v exekučnom konaní začatom na základe opätovného návrhu sťažovateľ nemá. Totožná právna otázka bola predmetom rozhodovania ústavného súdu s rovnakým záverom aj

vo veciach vedených pod sp. zn. III. ÚS 557/2021, IV. ÚS 512/2021, II. ÚS 21/2022 a sp. zn. II. ÚS 68/2022.

25. Pokiaľ ide o námietku sťažovateľky, že okresný súd nerešpektoval názory ústavného súdu, že „nič nebráni podať opätovne návrhy na vykonanie týchto exekúcií podľa § 9 zákona č. 233/2019 Z. z., v rámci ktorých si môže uplatniť aj náhradu paušálnych trov starej exekúcie ako náklad spojený s uplatnením pohľadávky“, tento názor podľa ústavného súdu nemá žiaden ústavnoprávne relevantný význam pre posudzovanie teraz prejednávanej veci. V spomínaných rozhodnutiach nešlo o vyslovenie ústavnoprávne významného právneho názoru, keďže tento sa netýkal podstaty rozhodovania ústavného súdu pri posudzovaní skôr podaných ústavných sťažností (*ratio decidendi*), ale budúceho možného návrhového uplatnenia náhrady paušálnych trov starej exekúcie. Citovanú formuláciu je preto potrebné vnímať len ako deklaráciu procesnej legitímácie sťažovateľa spojenej s možnosťou podania opätovného návrhu na vykonanie exekúcie (teda načrtnutia popísanej možnosti), nie však odobrením dôvodnosti predmetnej náhrady, teda legitímácie vecnej. Tá môže byť, samozrejme, posúdená až v konaní, v ktorom k posudzovaniu uplatneného nároku dôjde, nie vopred a hypoteticky (obdobne napr. sp. zn. IV. ÚS 512/2021, II. ÚS 68/2022).

26. K argumentácii sťažovateľky, podľa ktorej uvedené paušálne trovy starej exekúcie a trovy starej exekúcie (poplatok a zastúpenie, pozn.) predstavujú príslušenstvo jej pohľadávky, ktoré nemusí byť v súčasnosti a nemuselo byť ani v minulosti priznané exekučným titulom, je potrebné uviesť, že tento jej právny názor má možno oporu v dôvodovej správe vydanéj k zákonu č. 233/2019 Z. z., ale zároveň je v zjavnom rozpore s jasne formulovaným zákonným textom. V prípadoch vzájomného významového konfliktu medzi doslovným výkladom normatívneho textu a subjektívne historickým výkladom nemôže ani jasne formulovaný úmysel zákonodarcu vyjadrený v dôvodovej správe prevážiť nad jasne formulovaným textom právnej úpravy, pretože z hľadiska právnej istoty adresátov normatívneho pôsobenia zákonodarcu nie je rozhodujúce to, čo normotvorca chcel v texte právneho predpisu vyjadriť, ale to, čo skutočne vyjadril, pretože len daný text bol verejne vyhlásený.

27. Ústavný súd konštatuje, že uznesenie okresného súdu o zamietnutí sťažnosti nenesie znaky extrémneho vybočenia zo štandardov uplatňovaných v rozhodovacej činnosti všeobecných súdov a argumentácia okresného súdu je akceptovateľná a v nijakom prípade ju nemožno označiť za arbitrárnu. Ústavný súd preto dospel k záveru, že sťažnosť sťažovateľky v časti, ktorou namietala porušenie svojho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, podľa čl. 36 ods. 1 listiny a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým uznesením, je zjavne neopodstatnená.

28. K rovnakému záveru ústavný súd dospel aj v súvislosti s námietkou porušenia základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy, podľa čl. 11 ods. 1 listiny a analogického práva na ochranu vlastníctva podľa čl. 1 dodatkového protokolu napadnutým uznesením. Ide o práva hmotnoprávnej povahy. Sťažovateľka ich porušenie argumentačne odvíjala od namietaného porušenia jej práv procesnej povahy. Vychádzajúc z argumentácie sťažovateľky, nevyhnutným predpokladom porušenia jej hmotných práv by bol záver o tom, že došlo k porušeniu jej procesných práv (namietaný nedovolený zásah súdnej moci do zákonodarnej moci pri výklade právneho predpisu). Keďže ústavný súd vylúčil možnosť porušenia označených procesných práv sťažovateľky napadnutým uznesením okresného súdu, rovnako dospel k záveru o zjavnej

neopodstatnenosti ústavnej sťažnosti v časti, ktorou sťažovateľka namietala porušenie svojich označených hmotných práv.

29. Sťažovateľka namietala porušenie práva na rovnosť v konaní podľa čl. 47 ods. 3 ústavy, ktorý odôvodnila extrémnou svojvôľou v posúdení jej veci, ktorá spochybňuje zdanie sa nestrannosti súdu. Ústavný súd svojvoľný či arbitrárny postup nezistil, rovnako ako pnutie s označeným základným právom sťažovateľky. Z uvedeného dôvodu aj túto časť sťažnosti sťažovateľky vyhodnotil ako zjavné neopodstatnenú a podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ju odmietol.

30. Keďže bola sťažnosť sťažovateľky odmietnutá ako celok, bolo bez významu zaoberať sa ďalšími v nej obsiahnutými návrhmi, ktoré sú viazané na vyslovenie porušenia práva.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 2. marca 2022

Jana Laššáková
predsedníčka senátu